

Zbieramy podpisy!

Muzeum Getta Warszawskiego zwraca się z prośbą o poparcie inicjatywy nazwania skrzyżowania warszawskich ulic gen. W. Andersa i Stawki imieniem Żydowskiego Związku Wojskowego.

Muzeum Getta Warszawskiego pragnie przywrócić pamięć o **Żydowskim Związku Wojskowym**, organizacji walczącej w Powstaniu w Getcie Warszawskim, które wybuchło 19 kwietnia 1943 roku. ŻZW nie doczekał się do tej pory upamiętnienia w stolicy, chociaż był drugą pod względem wielkości organizacją, której członkowie walczyli w Powstaniu w Getcie Warszawskim.

ŻZW powstał prawdopodobnie jesienią 1942 roku. Nie można precyzyjnie określić tej daty, ponieważ nie zachowały się żadne dokumenty organizacyjne. Jego bojownicy wywodzili się z Betaru – przedwojennej prawicowej młodzieżowej organizacji syjonistycznej. Głównym

komendantem ŻZW był **Pawel Frenkel**. Nie znamy jego biografii i nie zachowała się żadna jego fotografia. Do organizacji należeli również **bracia Rodal, Dawid Wdowiński**. Były w jej szeregach także kobiety, między innymi **Ziuta Hartman**.

Według relacji Emanuela Ringelbluma ŻZW był dobrze przygotowany do powstania w getcie.

Ringelblum widział ją w kwaterze głównej tej organizacji, która znajdowała się przy ulicy Muranowskiej 7/9:

„Obejrzałem arsenał ŻZW (...) Członkowie kierownictwa ŻZW, z którymi prowadziłem rozmowę przez kilka godzin, byli uzbrojeni w rewolwery zatknięte za pasem. W dużych salach na wieszakach znajdowała się broń różnego rodzaju, a więc ręczne karabiny maszynowe, karabiny, najrozmaitszego rodzaju rewolwery, ręczne granaty, torby z amunicją, mundury niemieckie, którymi tak skutecznie posługiwano się w akcji kwietniowej, itp. W pokoju kierownictwa był wielki ruch, jak w prawdziwym sztabie armii; odbierano tu rozkazy dla skoszarowanych «punktów», w których gromadzono i szkolono przyszłych bojowców”.

Przed wybuchem Powstania w Getcie Warszawskim bojowcy Żydowskiego Związku Wojskowego dokonywali zamachów na niemieckich oprawców oraz żydowskich donosicieli. Tuż przed samym zrywem zbrojnym członkowie ŻZW rozmawiali z Żydowską Organizacją Bojową, główną siłą w getcie. Do połączenia sił obu organizacji nie doszło, ale ustalono, że ŻZW będzie bronił rejonu placu Muranowskiego.

Żydowski Związek Wojskowy w chwili wybuchu powstania w 1943 liczył około 150 członków. Głównym terenem jego walk z siłami niemieckimi był Plac Muranowski. Właśnie tam pierwszego dnia Powstania, 19 kwietnia 1943 r., członkowie tej organizacji wywiesili obok siebie dwie flagi: polską, biało-czerwoną, oraz żydowską, niebiesko-białą. Po raz pierwszy od klęski wrześniowej

1939 nad Warszawą powiewała polska flaga.

Po dwóch dniach zaciętych walk ocaleli członkowie ŻZW wyszli z terenu getta w dwóch grupach tunelem. Pierwsza grupa dotarła do lasu w okolicy Michalina i Józefowa, gdzie zginęła w walce z Niemcami. Druga ukryła się w domu przy ulicy Muranowskiej 6 w Warszawie. Po wykryciu przez nazistów nie mieli szans na przeżycie.

Z powodu braku zachowanych dokumentów organizacji i śmierci zdecydowanej większości jej bojowców, istnienie tej grupy po II wojnie światowej było trudne do odtworzenia. Stało się także przedmiotem licznych fałszywych opowieści. Doprowadziło to do marginalizacji grupy oraz braku właściwego rozpoznania jej roli w powstaniu w getcie.

Prawdziwym przełomem w ustalaniu prawdy na jej temat była książka **„Bohaterowie, hochsztaplerzy, opisywacze. Wokół Żydowskiego Związku Bojowego”**, która ukazała się w 2011 roku. Jej autorzy, historycy **Dariusz Libionka** i **Laurence Weintraub**, opisali wszystkie manipulacje i fałszerstwa dotyczące tej bardzo ważnej części historii oporu zbrojnego w getcie warszawskim. Dokładnie też przedstawili losy samej organizacji na podstawie gruntownego opracowania zachowanych dokumentów w Polsce i z Izraelu. Muzeum Getta Warszawskiego w ramach swojej misji pragnie przywrócić pamięć o Żydowskim Związku Wojskowym. Pragnie upamiętnić go w miejscu w Warszawie najbardziej do tego odpowiednim, czyli skrzyżowaniu ulic Wł. Andersa i Stawki, które znajdują się na Placu Muranowskim. Na tym obszarze znajdowała się główna komenda ŻZW, toczyły się najcięższe walki z udziałem bojowców tej organizacji oraz zostały wywieszane dwie flagi identyfikujące zarówno żydowską, jak i polską tożsamość członków tej zbrojnej organizacji.

Nadanie imienia Żydowskiego Związku Wojskowego skrzyżowaniu będzie też znaczącym uzupełnieniem przyszłorocznych obchodów 80. rocznicy wybuchu powstania w getcie warszawskim.

Zapraszamy do złożenia podpisu w recepcji budynku PAST-y przy ul. Zielnej 39 lub elektronicznie przez profil zaufany. Podpisaną elektronicznie kartę poparcia projektu należy wysłać na adres aolenderek@1943.pl. Złożyć podpis może każdy pełnoletni mieszkaniec Warszawy.

Jak poprzeć projekt elektronicznie?

1. Pobierz Kartę poparcia, która znajduje się po prawej stronie pod ilustracją.
2. Uzupełnij na Karcie poparcia dane: imię i nazwisko, adres, datę urodzenia i zapisz dokument na dysku swojego komputera.
3. Wejdź na stronę <https://www.gov.pl/web/gov/podpisz-dokument-elektronicznie-wykorzystaj-podpis-zaufany> i zaloguj się. Jeśli nie masz profilu zaufanego, możesz założyć na stronie: <https://pz.gov.pl/pz/registerMainPage>.
4. Naciśnij niebieski przycisk PODPISZ LUB SPRAWDŹ DOKUMENT. Następnie naciśnij niebieski przycisk WYBIERZ DOKUMENT Z DYSKU i wybierz uzupełniony o swoje dane dokument.
5. Podpisz się i pobierz podpisany dokument w formacie .xml.
6. Prześlij kartę poparcia na adres aolenderek@1943.pl.

Elektroniczna wersja podpisanej Karty poparcia jest oryginałem. Nie musisz jej drukować i przekazywać papierowej wersji autorowi projektu.

Data publikacji: 2022-10-16

Data wydruku: 2023-06-04 07:58

Źródło: <https://1943.pl/arttykul/zbieramy-podpisy/>